

SCENARIUSZ LEKCJI

NAUCZYCIEL_KA 2040
Odważ się myśleć inaczej

W świecie dynamicznych zmian i zwiększającej się roli technologii, w tym sztucznej inteligencji, wiele zawodów zostanie zautomatyzowanych. Jednak istnieją profesje, których znaczenie będzie rosnać wraz z rozwojem społeczeństw. Jednym z nich jest zawód nauczyciela. Nauczyciele odgrywają kluczową rolę nie tylko w kształtowaniu przyszłości młodych ludzi, ale również w tworzeniu fundamentów dla nowych zawodów, które jeszcze nawet nie istnieją. To nauczyciele są i będą przewodnikami w świecie wiedzy i kompetencji, kształtując umiejętności niezbędne w przyszłości.

Nauczyciel to zawód jutra, który wymaga ciągłego rozwoju i dostosowywania się do zmieniających się potrzeb uczniów i świata, a którego wpływ jest ogromny – to nauczycielki i nauczyciele wspierają rozwój przyszłych liderów, innowatorów, artystów i inżynierów. W miarę jak rośnie znaczenie edukacji, zawód nauczyciela zyskuje na prestiżu, a także staje się kluczowy w kształtowaniu przyszłości świata.

Podczas tych zajęć uczniowie dowiedzą się, jak nauczyciele kształtują przyszłość, dlatego ten zawód jest nie tylko obecny, ale także niezbędny w świecie pełnym zmian i dlatego warto rozważyć karierę w edukacji jako ścieżkę rozwoju osobistego i zawodowego. Nauczyciele_ki prowadzący zajęcia będą mieli okazję do szczerego porozmawiania z uczniami i uczennicami o zawodzie nauczyciela dziś i w przyszłości, poznania ich ewentualnych uprzedzeń, pokazania im sprawczości i satysfakcji, jaka płynie z roli nauczycielki_a.

CELE ZAJĘĆ

1. Uświadomienie uczniom **roli nauczyciela** we współczesnym świecie

Uczniowie zrozumieją, w jaki sposób nauczyciele mają wpływ na rozwój zawodów przyszłości i kształtowanie społeczeństwa.

Uczniowie dowiedzą się, że praca nauczyciela nie tylko wpływa na uczniów, ale jest również coraz bardziej ceniona w społeczeństwie.

2. Zachęcenie do postrzegania nauczyciela jako **zawodu prestiżowego**

Uczniowie poznają różnorodne ścieżki rozwoju nauczyciela, zarówno pod względem dydaktycznym, jak i technologicznym oraz psychologicznym.

3. Wskazanie **możliwości rozwoju osobistego i zawodowego** w pracy nauczyciela

Uczniowie dowiedzą się, że rola nauczyciela jest bardzo istotna w procesie powstawania nowych zawodów, które odpowiadają na potrzeby zmieniającego się świata.

4. Pokazanie, że nauczyciele **wspierają innowacje i nowe zawody**

Uczniowie zastanowią się, jak edukacja i rola nauczyciela mogą ewoluować w przyszłości oraz jakie wyzwania czekają nauczycieli w przyszłości.

5. Wzbudzenie refleksji nad **przyszłością edukacji** i jej **roli w społeczeństwie**

Lekcja 1

Przebieg zajęć:

- 1. Nauczyciel_ka przedstawia cel lekcji** – Stworzenie katalogu kompetencji nauczyciela przyszłości. (5')

Przedstawienie pytania kluczowego: Czy nauczyciel to zawód przyszłości, czy relikw przeszłości?

- 2. Zawody 100 lat temu i dzisiaj.** Nauczyciel_ka podaje 2-3 przykłady zawodów, które nadal są wykonywane, ale znacznie zmieniły się na przestrzeni ostatniego stulecia. Prezentuje zdjęcia (załącznik 1. – prezentacja ze zdjęciami) sali operacyjnej 100 lat temu i dzisiaj, starego warsztatu szewskiego i produkcji/sprzedazy butów dzisiaj, pokazuje zdjęcia przedstawiające rolnictwo z okresu międzywojennego i obecne. Różnice są ogromne. Nauczyciel pyta uczniów, jakie jeszcze zawody znacznie się zmieniły i prawdopodobnie będą dalej błyskawicznie się zmieniać. W razie potrzeby podpowiada (materiał dodatkowy dla nauczyciela – inspiracja, załącznik 2.). (10')
- 3. Kompetencje przeszłości i przyszłości:** nauczyciel_ka sprawdza, czy wszyscy w klasie rozumieją, czym jest "kompetencja" i co się na nią składa (wiedza, umiejętności, doświadczenie). Zaprasza do pracy w podgrupach 3-4 osobowych przez kilka minut. Zadaniem młodzieży jest wymienienie krótko kompetencji potrzebnych kiedyś i dzisiaj w poszczególnych zawodach. Praca odbywa się w podgrupach, a nauczyciel_ka chodzi po klasie i w razie potrzeby wspiera, zadaje pytania pomocnicze. (10')
- 4. Nauczyciel pyta o wrażenia z ćwiczenia.** Może zadać różne pytania, w zależności od tego, co wypracowały uczennice i uczniowie, ale ważne jest dojście do konkluzji: czy rolnik/lekarz/inny specjalista sprzed 100 lat poradziłby sobie dzisiaj? Jeśli nie, to jak długiego przygotowania potrzebowałby, żeby dziś wykonywać swój zawód? (5')
- 5. Nauczyciel_ka pokazuje na prezentacji klasę lekcyjną z 1924 i 2024 r.** Zadaje pytanie o różnice, jakie widzą uczniowie, klasa dyskutuje: Czy nauczyciel sprzed 100 lat po wejściu do współczesnej szkoły byłby w stanie poprowadzić lekcję? Czy ta lekcja różniłaby się bardzo od prowadzonych współcześnie?

Oczywiście nauczyciele_ki i sposoby prowadzenia lekcji są różnorodne, ale najczęściej szkolna klasa wygląda prawie tak samo (wzbogaciła się o elektroniczne „gadżety”), a nauczyciel_ka może, ale nie musi z nich korzystać. Przenosząc się z 1924 w naszą rzeczywistość byłby w stanie prawie z marszu poprowadzić lekcję. Nie pokazałby prezentacji ani nie skorzystał z tablicy multimedialnej, ale poradziłby sobie używając tych samych kompetencji, jakich używał w zupełnie innej rzeczywistości.

Pytania do dyskusji (przykłady, osoba prowadząca zajęcia moderuje dyskusję tak, żeby przedstawić klasie perspektywę jej wpływu na postrzeganie roli nauczyciela przez inne osoby, nawet jeśli sami nie chcą zostać nauczycielami):

- **Mówiliśmy o różnych zawodach. Na co mają wpływ przedstawiciele poszczególnych zawodów? Na co ma wpływ nauczyciel?**
- **Pomocniczo: jaki wpływ ma nauczyciel na kształtowanie się innych zawodów?**
- **Przedstawienie na slajdzie statystyk dotyczących malejącej chęci młodych ludzi do pracy w zawodzie (na przykład dotyczących rosnącej średniej wieku osób uczących - jakie mogą być konsekwencje tego trendu dla wszystkich innych zawodów? Kto będzie przygotowywał kolejne pokolenia do życia na rynku pracy/ w społeczeństwie?**
- **Co Wy myślicie o zawodzie nauczyciela? Chcielibyście nimi zostać?**
- **W zależności od odpowiedzi, np.: Wpływ jest duży, prestiż mały? – co można zrobić, żeby uświadomić społeczeństwu, jak ważna jest rola nauczyciela?**

Czy są jakieś kompetencje, które według uczestników zajęć są szczególnie ważne dla współczesnych nauczycieli? Czy są jakieś kompetencje (poza cyfrowymi), które są w stanie pomóc prowadzić lekcje w nowoczesny, skuteczny i przyjazny dla osób uczących się sposób?

Nauczyciel_ka spisuje pomysły uczestników na arkuszu z flipchartu, tworząc katalog kompetencji nowoczesnego nauczyciela_ki. Na koniec jest przestrzeń na ich omówienie i podsumowania. (15')

Lekcja 2

Przebieg zajęć:

- 1. Nauczyciel_ka przedstawia cel lekcji:** odpowiedzenie sobie na pytanie kluczowe - jak może zmienić się zawód nauczyciela w zmieniającym się świecie (5')
- 2. Nauczyciel_ka pyta klasę,** jakie widzą trendy w rozwoju różnych profesji. Jakie zmiany w świecie będą według nich powodować zmiany w wykonywaniu poszczególnych zawodów? Przez kilka minut nauczyciel_ka „zbiera” informacje od młodzieży. Rozwój technologii? Zmiany klimatyczne? Migracja? Polaryzacja społeczeństwa? W jaki sposób te zmiany wpłyną na edukację? Czy są jakieś obszary, w których trudno powiedzieć, w którą stronę PRZECHYLI SIĘ społeczeństwo, jeśli chodzi o trendy związane z edukacją?

Na koniec prezentuje osie, na których opierają się scenariusze Nauczyciel_ka 2040 (tłumacząc, rysuje je na tablicy). Pyta, jak wydaje się uczestni(cz)kom zajęć – czy edukacja będzie bardziej nastawiona na przygotowywanie do rynku pracy, czy rozwoju społecznego? Czy nauka będzie odbywała się stacjonarnie w szkole, czy może głównie poza jej murami? Po krótkiej dyskusji Nauczyciel_ka prosi uczestników o podejście do tablicy i narysowanie napisanie imienia w odpowiednim miejscu grafu, zgodnie z tym, jakie jest przewidywanie konkretnej osoby. (10')
- 3.** W zależności od odpowiedzi, **klasa zostaje podzielona na podgrupy** (4-5 osób), odpowiadające odpowiednim polom grafu. Może być tak, że w ramach jednego z pól będą 3 reprezentujące go grupy, a inny nie będzie reprezentowany w ogóle. Ważne, żeby w miarę możliwości uczennice i uczniowie pracowali nad tym scenariuszem, którego trendy wydają im się najbardziej prawdopodobne. W międzyczasie nauczyciel_ka wiesza na tablicy listę kompetencji nauczyciela przyszłości, stworzoną przez klasę na poprzedniej lekcji.

Każda grupa dostaje do ręki zarys odpowiedniego scenariusza (cały? Skrócony?). Ich zadaniem jest zapoznać się ze scenariuszem, przedyskutować, na ile jest prawdopodobny i czy wywieszona na tablicy lista kompetencji nauczyciela_ki jest kompletna w przypadku ich scenariusza. Jak czuliby się jako nauczyciele pracujący w tak skonstruowanych systemach? Czy woleliby pracować jako nauczycieli_ki w obecnej szkole, czy szkole ze scenariusza i dlaczego? (10')
- 4. Na koniec klasa dzieli się** bardzo krótko swoim scenariuszem (nauczyciel może wspomóc się filmami promocyjnymi raportu 2040, puszczając odpowiedni filmik przed prezentacją konkretnej grupy) i swoimi wnioskami dotyczącymi powyższych pytań. Osoba prowadząca zajęcia stara się koncentrować dyskusję wokół kompetencji przyszłości, jakimi będzie się wykazywała osoba ucząca i tym, z czego może czerpać radość, pracując w ten sposób. (10')
- 5. Podsumowanie** - Dyskusja - ile osób w klasie chciałoby pracować w szkole opisanej w scenariuszach i dlaczego? Jakie byłoby postrzeganie społeczne nauczyciela w takich scenariuszach? Jak uczyć się w obecnej szkole można nabywać kompetencji przyszłości? Jakie działania nauczycieli_nauczycielek wspierają ich w rozwijaniu takich kompetencji, co mogły docenić w pracy współczesnych nauczycieli? (10')

Przykłady
zawodów, które
znacząco zmieniły
się na przestrzeni
ostatnich 100 lat

1. Rolnik

Kiedyś: Przed stu laty rolnictwo opierało się głównie na pracy fizycznej ludzi i zwierząt. Rolnicy korzystali z narzędzi, które bardzo się różniły od współczesnych

Teraz: Rolnictwo stało się w bardzo dużym stopniu zautomatyzowane i technologicznie zaawansowane. Nowoczesne maszyny rolnicze, systemy GPS, drony do monitorowania upraw i sztuczna inteligencja pomagają w zarządzaniu dużymi gospodarstwami. Rolnik jest dziś bardziej menedżerem i operatorem technologii niż pracownikiem fizycznym.

2. Pisarz

Kiedyś: Pisanie książek czy artykułów odbywało się ręcznie lub na maszynie do pisania (czasem rękopisy przepisywały maszynistki), a publikowanie było dostępne tylko dla nielicznych. Proces redakcji i publikacji był długotrwały i kosztowny.

Teraz: Pisarz może publikować samodzielnie (self-publishing) m. in. dzięki platformom cyfrowym. Istnieją także programy do edycji tekstów z funkcjami korekty czy sugestii AI. Pisanie w Internecie – blogi, artykuły online – zyskało na znaczeniu, a forma literacka dostosowała się do nowych mediów.

3. Kierowca

Kiedyś: Kierowcy przewozili ludzi lub towary za pomocą prostych samochodów bez zaawansowanych systemów wspomagania. Samochody (czy dostawcze, czy osobowe) wyglądały zupełnie inaczej niż współcześnie. Podobnie kierowcy taksówek – kiedyś musieli dokładnie znać topografię swoich miast, skróty i sposoby na omijanie korków w godzinach szczytu.

Teraz: Automatyzacja jazdy i rozwój autonomicznych pojazdów zmieniają ten zawód. Kierowcy ciężarówek w coraz większym stopniu korzystają z systemów wspomagających. Uber i inne aplikacje zmieniły sposób zarządzania czasem i klientami. Kierowcy nie muszą też znać miasta – po prostu wrzucają adres w nawigację, która podpowiada im, jaka jest najszybsza trasa, uwzględniając bieżący ruch.

4. Sprzedawca

Kiedyś: Sprzedawcy pracowali głównie w małych sklepach, bez technologicznych ułatwień, opierając się na bezpośrednim kontakcie z klientem i tradycyjnych formach sprzedaży.

Teraz: E-commerce zrewolucjonizował sprzedaż. Współczesny sprzedawca często pracuje online, zarządzając sklepami internetowymi, analizując dane zakupowe za pomocą narzędzi marketingowych. Fizyczne sklepy korzystają z technologii takich jak skanery 3D do personalizowania zakupów (np. buty idealnie dopasowane do stopy).

5. Lekarz

Kiedyś: Praktyka lekarska opierała się na bezpośrednim badaniu pacjenta, z ograniczonymi narzędziami diagnostycznymi. Diagnozy często opierały się na obserwacji i doświadczeniu lekarza.

Teraz: Medycyna korzysta z zaawansowanych technologii, takich jak telemedycyna, obrazowanie 3D, roboty chirurgiczne, a sztuczna inteligencja wspomaga diagnostykę. Pacjenci mają dostęp do aplikacji monitorujących zdrowie w czasie rzeczywistym, a dane o zdrowiu mogą być analizowane przez algorytmy, co wspomaga lekarzy w podejmowaniu decyzji.

6. Muzyk

Kiedyś: Muzycy nagrywali muzykę w profesjonalnych studiach i sprzedawali ją na płytach winylowych czy kasetach. Osiągnięcie sukcesu wymagało współpracy z wytwórniami muzycznymi.

Teraz: Technologia umożliwiła muzykowi nagrywanie i publikowanie muzyki w domu, za pomocą laptopa i bezpłatnych lub niedrogich programów do obróbki dźwięku. Platformy streamingowe umożliwiają dotarcie do szerokiej publiczności bez pośredników. Muzyka generowana przez AI to również nowy, rozwijający się trend.

7. Mechanik samochodowy

Kiedyś: Mechanik musiał naprawiać samochody ręcznie, bazując na narzędziach i mechanicznych umiejętnościach, bez wsparcia zaawansowanej technologii.

Teraz: Nowoczesne samochody są naszpikowane elektroniką i oprogramowaniem. Mechanicy stają się specjalistami w dziedzinie diagnostyki komputerowej i napraw systemów opartych na technologii.

Raport przygotowany przez

**TEACH FOR
POLAND**

Realizacja dzięki

we współpracy z

